

„Hľadajú sa Prvosienky jarné“ - pokyny

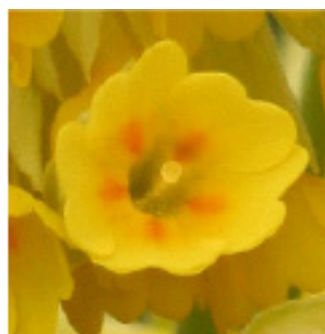

Ako spoznať rozdiel medzi kvetmi?

Nie sú potrebné žiadne predchádzajúce znalosti o Prvosienkach jarných; musíte len rozpoznať túto rastlinu vo voľnej prírode. Samotné pozorovanie je jednoduché a môže ho urobiť ktokoľvek. Musíte len nahliadnuť do kvetu každého pozorovaného jedinca a zistiť, či jedinec nesie kvety S-typu alebo L-typu. Pri S-typoch sú peľnice viditeľné zvonku. Pri L-typoch je vidieť iba malú bodku - to je blizna. Nerobte si starosti, ak nedokážete rozlíšiť, či sa pozeráte na peľnice alebo bliznu. Stačí prejsť na ďalšiu rastlinu, ktorú je možno ľahšie určiť. Na prvý pohľad môže byť trochu ťažké rozlíšiť peľnice a bliznu. Čím viac kvetov však prezriete, tým ľahšie to pôjde.

S-typ

L-typ

Vykonávanie pozorovania

Pre určenie typu kvetu nemusíte kvet zdvihnúť, postačí sa na rastlinu len zhora pozrieť. Drepte si alebo sa nakloňte nad rastlinu a otočte kvet svojim smerom. Určite na rastlinu nešliapnite, aby mohla zostať celá a pozorovanie nepoškodilo prírodu. Prezrite 100 rôznych rastlín, čo najďalej od seba v rámci celej oblasti, kde sú prvosienky viditeľné.

Začnite takto:

Predtým, ako sa vydáte do prírody, sa uistite, že aspoň jeden z účastníkov pátracej skupiny má smartphone s prístupom na internet. Ak to nie je možné, vytlačte si pozorovací hárok. Keď vyjdete von a nájdete miesto, kde rastú Prvosienky jarné, otvorte webovú stránku o Prvosienkach jarných www.cowslip.science a vyberte možnosť „Pozorovať“. Majte na pamäti, že študujeme Prvosienky jarné rastúce v prírodnom a polo-prírodnom prostredí, a preto nevykonávajte pozorovanie prvosienok rastúcich na záhonoch v záhradách. Pokiaľ je to možné, vyhľadajte prvosienky, ktoré rastú na pasienkoch a okrajoch lesov. Okolie ciest môže byť tiež dobrým miestom na vykonanie pozorovania. Pred odoslaním výsledkov urobte celkovú fotografiu skúmanej oblasti, ktorú môžete nahrať spolu s dotazníkom.

Po nájdení vhodného miesta začnite vyplňovať dotazník na základe položených otázok. Smartphone určí Vašu polohu automaticky (za predpokladu, že má zapnuté informácie o polohe alebo GPS). Ak by to však nebolo možné, mali by ste svoju polohu na mape prvosienok určiť sami. Skúste odhadnúť koľko prvosienok môže byť v tejto oblasti. Vidíte iba niekoľko exemplárov (do sto), je tam množstvo rastlín (až niekoľko stoviek) alebo je celá oblasť pokrytá prvosienkami (stovky až tisíce rastlín)?

Začnite po jednom pozorovať kvety. Rastlinu za rastlinou. Pozrite sa na kvet a zapíšte si, či je daný jedinec, na ktorý sa pozeráte, L-typ alebo S-typ. Zapamätajte si svoj východiskový bod a urobte krok ďalej po každom pozorovaní jedinca Prvosienky jarnej, aby ste sa vyhli opakovanému skúmaniu tej istej rastliny. Pokračujte, kým neprezriete 100 kvetov. Ak by vo Vašej študovanej oblasti nebolo toľko rastlín, nemusíte sa obávať, stačí do dotazníka pridať poznámku, že rastlín toľko nebolo. Tieto informácie nám veľmi pomôžu pri analýze.

Ak ste vonku s viacerými ľuďmi, skúste si medzi sebou pozorovanú oblasť rozdeliť. Jedna osoba môže začať v jednom rohu, druhá v druhom a skôr ako začnete sa dohodnite na hranici, ktorú ani jeden z Vás neprekročí. Napríklad: „Urobím prieskum naľavo od tohto kameňa a ty budeš na pravej strane.“ Ak je skupina pozorovateľov veľká, vytvorte menšie skupiny a rozdeľte oblasť medzi ne. Jedna osoba môže zostať pri vyplňaní formulára, napríklad stáť v strede a zapisovať výsledky. Pozorovatelia zvolajú aký druh kvetu (S-typ alebo L-typ) práve prehládli a jedna osoba zapíše výsledky celej skupiny.

Hõadajú sa prvosienky jarné Foto: Kaarel Kaisel

TEADUSE TIPPKESKUS
ECOLCHANGE
CENTRE OF EXCELLENCE

Euroopa Liit
Euroopa

Eesti
tuleviku heak

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

